

MeesterWerk

INSTALLATIE-INSTRUCTIE

marmoleum®
Lassen of niet lassen?

creating better environments

forbo
FLOORING SYSTEMS

Lassen.....of niet!

Het (thermisch) lassen van linoleum wordt door velen als verplicht voorschrift aangehouden. Maar is lassen echt noodzakelijk?

Thermisch lassen is een al lang bestaande techniek. Lassen werd toegepast om de lijm te beschermen tegen (schoonmaak)vocht. De in het verleden gebruikte kunsthars- en oplosmiddelhoudende lijmen 'verzeepten' bij langdurig contact met vocht, dus een goede waterdichte naad was belangrijk. De huidige oplosmiddelvrije linoleumlijmen zijn zeer goed bestand tegen vocht. De noodzaak van het lassen van de naden vervalt hiermee. Wel is er een verschil tussen schoonmaakvocht (van bovenaf) en vocht vanuit de ondervloer (optrekkend of aardvocht). Vocht dat vanuit een zandcementvloer bij de lijmlaag komt is, door invloed van het cement in de ondervloer,

sterk alkalisch en kan zelfs onze moderne lijmen aantasten. De aanvoer van optrekkend- of aardvocht dient daarom altijd voorkomen te worden. Normaal schoonmaakvocht is veel minder agressief. De huidige marmoleumlijmen zijn hier goed tegen bestand. Uiteraard zijn er altijd situaties waarin lassen wel vereist is, zoals bepaalde ruimtes in de zorgsector. Een naad is, hoe mooi ook gesneden, een minimale opening waarin vuil zich kan verzamelen. Dat in vele andere gevallen prima kan worden volstaan met een gesneden naad wordt op de volgende pagina's onderbouwd.

LASSEN?OF NIET LASSEN?

Soms kan het noodzakelijk zijn een naad thermisch te lassen. De las moet dan wel correct worden uitgevoerd omdat een slecht gelaste naad een verzamelplaats is voor bacteriën. Ook een holle lasdraad, als gevolg van te vroeg afsteken, of een lasdraad die onvolledig is afgestoken, is funest voor de hygiëne-eisen. Een goed gelaste naad is vlak en gelijkmatig. In verreweg de meeste situaties is het echter niet nodig om de naden te lassen.

Linoleum – Niet lassen? Prima, mits correct verlijmd!

Een goed aangebracht lijmbed beschermt de vloerbedekking tegen indringing van vocht. Vocht krijgt pas kans om het linoleum aan te tasten als het de lijm kan passeren. Dit is het geval als de lijm onvoldoende of te laat is gewalst. Er ontstaan dan 'waterkanalen' tussen de lijmrillen.

Het aanbrengen van de juiste hoeveelheid lijm is eveneens van groot belang. Bepalend is het gebruik van de juiste lijmkam met een goede vertanding en in goede conditie (let op slijtage) en de juiste

installatiemethode. Alleen dan wordt er een functioneel lijmbed gecreëerd met een goede hechting en goede bescherming tegen vocht.

Door (te) laat walsen komen de kopse kanten van een baan los of gaat een naad 'toppen'. Wanneer het linoleum wordt losgetrokken dan is te zien, dat de kitrillen nog geheel of grotendeels aanwezig zijn. Dit beeld komt vaak voor wanneer de stoffeerder meerdere banen tegelijk in de lijm legt, waardoor de open tijd van de lijm langer wordt en de lijm te droog is op het moment dat het linoleum wordt aangebracht.

Wet-Set-System

Het aanbrengen van linoleum is het aanbrengen van een systeem.

Voor een goed resultaat is het belangrijk dat de lijm en het linoleum op elkaar zijn afgestemd, zowel qua product als installatietechnisch.

Het Wet-Set-System geeft aan dat het linoleum in de verse, natte lijm aangebracht wordt. Ook de daaropvolgende handelingen, zoals het walsen en het snijden van de naad, worden direct na het in de lijm leggen van de baan uitgevoerd. Dit is belangrijk om er voor te zorgen dat de (jute) rug van het linoleum en de lijmlaag één worden. De net aangebrachte lijm is nog zacht en soepel en kan door tijdig walsen eenvoudig tussen de jutedrager gedrukt worden. Bij een juiste werkwijze zijn kitrillen niet meer zichtbaar, maar ontstaat er een geheel aansluitende laag op de ondervloer en is de lijm aanwezig op en om de jutedraden.

Voer het walsen zorgvuldig uit met een linoleumwals van ongeveer 70 kg. Wals eerst in de breedterichting en vervolgens in de lengterichting van het materiaal. Herhaal het walsen om een goede hechting te waarborgen.

Wachttijd en open-tijd

De wachttijd geeft de tijd aan, die aangehouden moet worden voordat het te plakken materiaal in de lijm geplaatst wordt. Bij het verwerken van linoleum met een oplosmiddelvrije linoleumlijm is er geen wachttijd. De open-tijd geeft de tijd aan die niet overschreden mag worden tussen aanbrengen van de lijm en het in de lijm plaatsen van het materiaal.

Maar let op! Factoren zoals temperatuur, relatieve luchtvochtigheid en absorberend vermogen van de ondergrond kunnen de afbinding van de lijm sterk beïnvloeden. Forbo Eurocol 514 en 614 hebben een wachttijd van 0 minuten en een open tijd van 15-20 minuten.

Verwerkingscondities:

Omgevingstemperatuur : 18 - 27 °C.

Temperatuur voor materiaal en ondervloer : min. 15° - max. 20 °C.

Relatieve luchtvochtigheid : 40 - 80%.

De lijkam (kitstrijker)

Het lijkt een eenvoudig gereedschap, een stukje metaal met een handvat, om lijm aan te brengen op de vloer. Maar het aanbrengen van te veel of te weinig lijm kan de installatie van een vloerbedekking ruïneren. Veel stoffeerdere, zelfs zeer ervaren, schenken helaas geen of slechts weinig aandacht aan dit gereedschap.

De lijkam is vooral meetapparatuur waarmee de juiste hoeveelheid voorgeschreven lijm wordt aangebracht en er een juiste verdeling van de lijm ontstaat. Bij het aanbrengen van teveel lijm (door gebruik van een verkeerde lijkam) wordt de vloer indrukgevoeliger. De moderne lijmen zijn blijvend elastisch, waardoor de lijmlaag als het ware een zacht bed onder de vloerbedekking vormt met indrukken of doortekening als gevolg. Bij een vloer in stroken of tegels kan de lijm zelfs tussen de naden omhoog komen. Forbo Flooring adviseert voor linoleum een lijkam met een vertanding B1. Een te grote hoeveelheid lijm kan ook ontstaan door het niet goed verspreiden van de lijm (lijmophoping) of door twee lagen lijm op elkaar te plaatsen. Het laatste is vaak zichtbaar bij de aansluiting op het vorige lijmbed, daar waar de baan omgeslagen heeft gelegen. Ook dit laat zich zien als doortekening in het linoleum. Plaats de lijkam in een hoek van 60 tot 90 graden op de vloer. In die stand laat de lijkam de juiste hoeveelheid lijm achter. Vooral langs de wand of bij

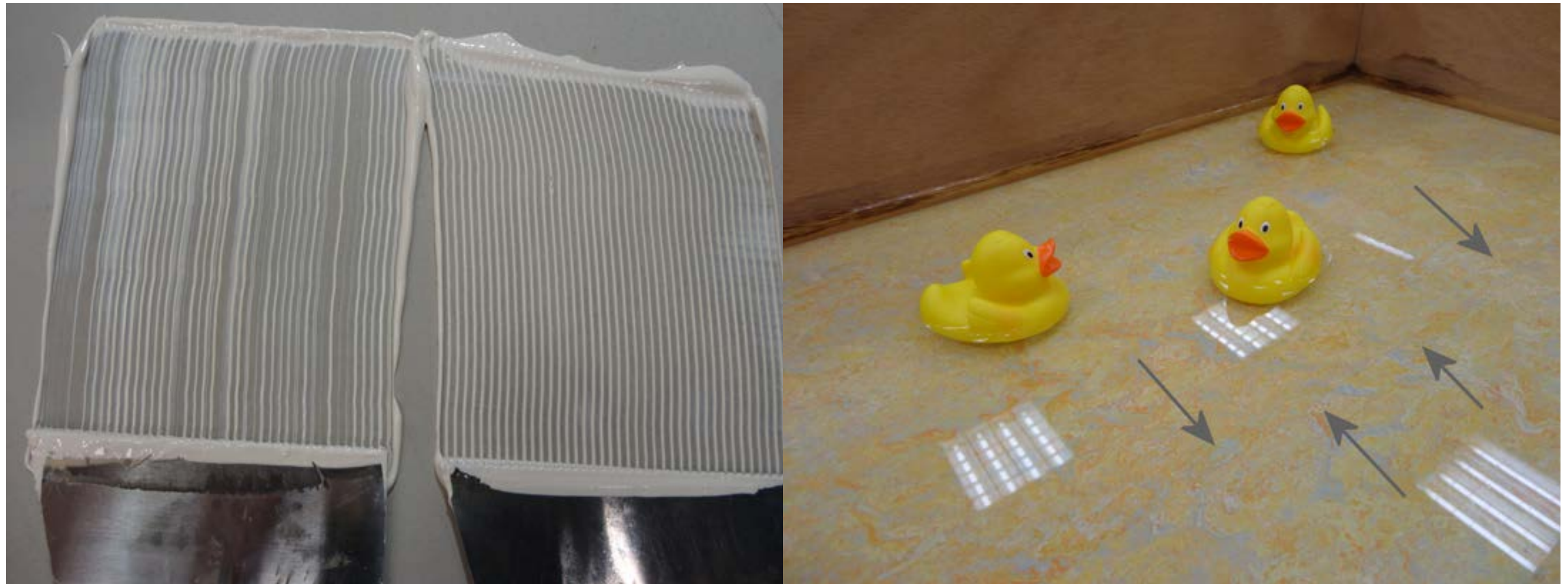
de naad wordt de lijkam veelal te schuin gehouden. Juist op deze kritieke plekken, waar een vloerbedekking gemakkelijk los kan komen, wordt dan te weinig lijm aangebracht. De lijkam dient ook schoon te zijn. Veelal zijn lijmrestanten aanwezig in en rondom de vertanding, waardoor onvoldoende lijm wordt achtergelaten op de vloer. Zorg dat de lijkam schoon is door deze regelmatig schoon te maken. Een emmer water en een afwasborstel zijn al voldoende om schoon te blijven werken.

Gemiddeld kost een lijmkam ca. € 2,40. Hiermee kan minimaal ca. 500 m² verlijmd worden, uitgaande van een steenachtige vloer. De kosten voor de lijmkam zijn dus ca. 0,5 cent/m². Het is gezien de kosten niet noodzakelijk om een oude kitstrijker te blijven gebruiken. Ook het herstellen, vijlen of knippen, van de vertanding geeft geen kostenbesparing en kan leiden tot onnauwkeurigheden in de afmeting van de vertanding. Het is verstandig om lijmkammen op voorraad te hebben, zodat een lijmkam, indien nodig, direct vervangen

kan worden zonder oponthoud.

Na een juiste verlijming is de vloer zeer goed bestand tegen vocht. Niet overtuigd? Onderstaande afbeelding laat een bak zien waarin wij 2 stukken Marmoleum hebben gelegd met een gesneden, niet gelaste naad (bij de pijlen). Na 2 weken constant onder water gestaan te hebben, is de bak gelegegd en zag de naad er nog steeds vlak en strak uit.

De perfecte naad

Naden maken volgens Netfit

Voor het snijden van een naad tussen twee banen linoleum zijn verschillende methodes ontwikkeld. Welke methode men kiest hangt af van hoe de stoffeerder gewend is te werken en van het gereedschap dat ter beschikking is. In bijna alle gevallen geldt uiteraard dat de eindgebruiker een naad zo min mogelijk wil zien.

Nu, door het gebruik van de moderne lijmen, lassen niet meer noodzakelijk is, is het extra belangrijk dat een stoffeerder een goed sluitende naad kan snijden.

Heel belangrijk is dat de banen altijd contra (met de jute naar buiten) worden opgerold om verreweg de meeste krimp en dus ook uitzetting uit het materiaal te halen. Alternatief is om de banen 24 uur vlak op de vloer te laten acclimatiseren.

Zorg ervoor dat de voorgaande baan altijd is schoongesneden en geplakt. Schoonsnijden betekent dat er ongeveer 1,5 - 2 cm van de fabriekskant van de baan wordt verwijderd. Dit kan eenvoudig met de kantensnijder of door middel van een mes en een rij. Door het schoonsnijden krijgt men een strakke, iets arm afgesneden kant en eventuele beschadigingen aan de zelfkant van het materiaal worden verwijderd. Een schoongesneden zelfkant zorgt voor een goede basis, die belangrijk is voor een strak eindresultaat.

Leg en verlijm de eerste baan. Zorg ervoor dat de kant, waar

de tweede baan tegenaan komt, is schoongesneden. Zorg er ook voor dat er geen lijmresten onder de baan uit komen, want hierdoor kan een verdikking onder de tweede baan ontstaan waardoor de naad niet mooi aansluit. Wanneer de volgende baan wordt gelegd, wordt de eerste baan als geleiding gebruikt voor het snijden van de naad.

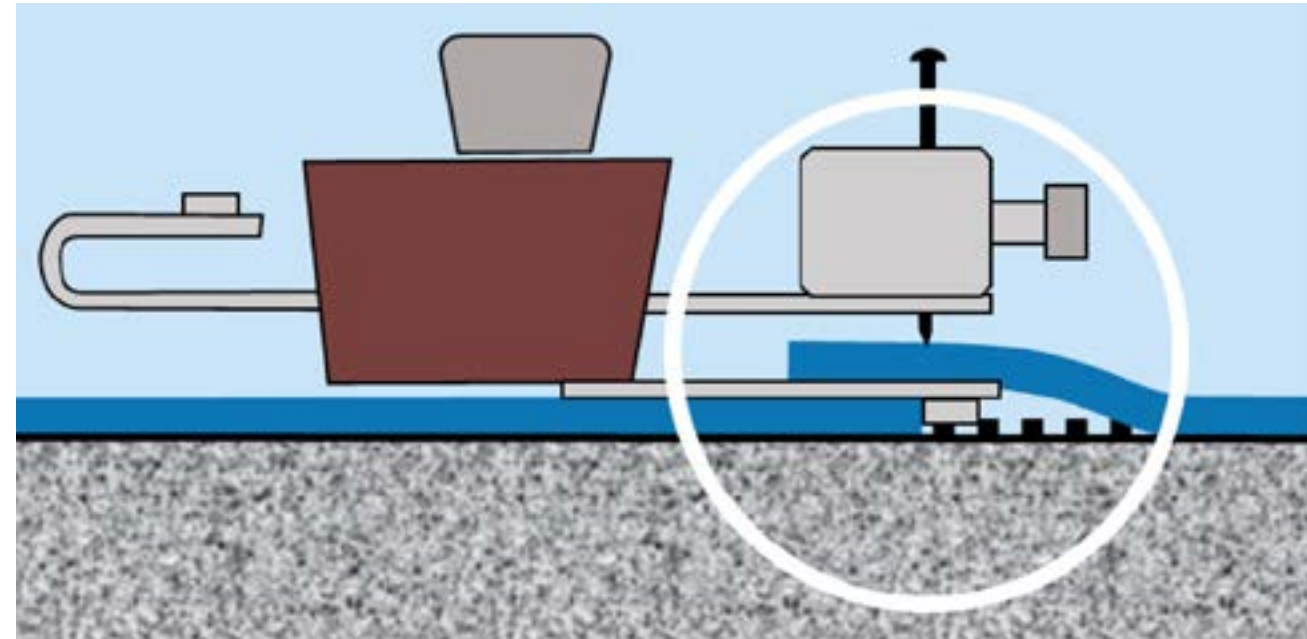

Wij omschrijven twee methodes voor het snijden van “de perfecte naad”.

Methode 1. Met de korte afschrijver

Bij de korte afschrijver geleidt een voetje het gereedschap langs de geplakte baan en krast een pennetje de overlappende baan in, exact op de plaats van de naad.

- Snij eerst de andere lange zijde van de tweede baan schoon met een kantensnijder of met een mes langs een stalen rij.
- Leg vervolgens de tweede baan met een overlap van circa 1,5 cm (fabriekskant) op de reeds geplakte baan. Trek een potloodlijn langs de schoongesneden kant van de baan als markering voor de verlijming.
- Maak de kopse kanten van de tweede baan pas.
- Verlijm en wals de baan.
- Schrijf de naad af met de korte afschrijver. Schrijf de naad zo af dat deze zonder druk naast de voorgaande baan ingelegd kan worden.
- Snij de naad arm af met een haakmes.
- Wals het geheel nogmaals en besteed extra aandacht aan de naad en de kopse kanten. Gebruik een nadenroller.

Aandachtspunten: Lijmresten aan de zijkant van de baan tijdig verwijderen! Houd de korte afschrijver lijm-vrij! Let erop dat de lijm niet droogt voordat de naad wordt gesneden, aangezien het materiaal bij de naad dan niet goed vast komt te zitten.

Methode 2. met een nadensnijder.

Het voetje van de nadensnijder wordt gebruikt als geleider langs de schoongesneden kant van de vorige baan.

- Leg de tweede baan met een overlap van circa 1,5 cm (fabriekskant) op de reeds geplakte baan.
- Snij de te installeren tweede baan vervolgens met de nadensnijder.
- Snij de kopse kanten pas.
- Hierna kan de baan wordt geplakt.

De 9 essentiële punten bij een Netfit installatie

- Indien er sprake is van vloerverwarming volg dan zorgvuldig het opstookprotocol, zowel voor als na de installatie. Het onvoldoende uitvoeren van het opstookprotocol is regelmatig de oorzaak van problemen met naden.
- De ondervloer dient voldoende droog te zijn. Geef egalisatielagen voldoende tijd om te drogen voor het starten van de installatie. Voldoende hardheid van de egalisatielaag wil niet zeggen dat de egalisatie droog is.
- Acclimatiseren van het linoleum. Het materiaal moet minimaal 24 uur geacclimatiseerd worden in de ruimte waar het wordt geïnstalleerd.
- Contra-rollen van het linoleum. Door het oprollen van de afgesneden linoleumbanen met de jute aan de buitenkant wordt de krimp/uitzetting van het product sterk vermindert
- De zelfkant van het linoleum schoon snijden. Snij 1,5 -2,0 cm van de zelfkant. Snij het linoleum 'arm'. Hierdoor ontstaat er bij de naad ruimte voor overtollige lijm en is er ruimte voor enige uitzetting.
- Baan voor baan verwerken van het linoleum. Dit is belangrijk om te zorgen dat het materiaal in de nog verse lijm wordt gelegd en de hechting optimaal is. Daarnaast heeft iedere baan linoleum de tijd om iets uit te zetten, voordat de volgende baan er tegenaan wordt gelegd.
- Installeer het linoleum in de verse lijm, met de juiste kitstrijker (wet-set-system). Te lange 'open tijd' geeft een vermindering van de hechting en op langere termijn een grote kans op werking van de linoleum.
- De naad snijden op een wijze waarbij deze zonder druk naast de voorgaande baan ingelegd kan worden. Zodra de baan met druk tegen de voorgaande baan wordt ingelegd, zal deze gaan "toppen".
- De naad aandrukken met een nadenroller. De naad is de laatste bewerking bij het installeren van een baan. Hierdoor heeft de lijm ter plaatse van de naad een langere open tijd en heeft daardoor meer aandacht nodig. Het nalopen met een nadenroller is essentieel.

Tip: Haal de punt van het rechte mes door de naad. Zo controleer je of er voldoende ruimte is tussen de banen en haal je eventueel overtollige lijm tussen de naad weg. Ook overtollig lijm kan de naad te gesloten maken! Haal lijmresten direct weg met een lichtvochtige doek.

MeesterWerk

Meesterwerk is een digitale publicatie die wordt samengesteld door de afdeling Techniek & Opleiding van Forbo Flooring. In iedere uitgave wordt één van onze producten of een techniek uitgelicht, waarbij wij alle ins en outs behandelen die voor u, als stoffeerder, van belang zijn. Want hoe meer kennis u heeft, hoe beter u uw vak kunt uitoefenen.

In Meesterwerk willen we niet alleen informatie geven, maar wij zouden ook graag informatie krijgen. We ontvangen graag reacties van de lezers om onze adviezen zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de praktijk. Heeft u tips, vragen of opmerkingen, stuurt u deze dan naar adviezen@forbo.com. Wij zullen hier dan zo snel mogelijk op reageren.

Editie mei 2021

Alle edities Meesterwerk

Video Netfit installatie

Video lassen

Forbo Flooring B.V.
Postbus13
1560 AA Krommenie
Tel: +31 75 647 78 80
contact@forbo.com
www.forbo-flooring.nl